

TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

Kinnitatud direktori 27.02.2024

käskkirjaga nr 5-1/24/19

1. Üldandmed

Õppeasutus:	RÄPINA AIANDUSKOOL
Õppekava nimetus:	Tegevusjuhendaja ja tugiisiku suhtlemis- ja meeskonnatöö oskused
Õppekavarühm:	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekeel:	Eesti keel

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded.

Sihtrühm: Koolitus on suunatud neile, kes soovivad tööle asuda või töötavad erinevas vanuses ja erinevate toimetulekuraskustega täiskasvanute tugiisikuna või tegevusjuhendajatena.

Eelistatud sihtrühmadeks on:

- erialase tasemehariduseta täiskasvanud,
- keskhariduseta täiskasvanud,
- aegunud oskustega täiskasvanud 45+.

Grupi suurus:

16 osalejat

Õppe alustamise nõuded: Sihtrühmadesse kuuluv täisealine isik, kes ei õpi kutse- või kõrgkoolide tasemeõppes ega tööta kutseõppeasutustes.

Õpiväljundid.

Koolituse läbinu:

- Omab psühholoogilist valmidust töötada sotsiaalvaldkonnas;
- toetab kliendi sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste arendamist, tema võimetekohast kaasatust ja panustamist ühiskonda;
- loob koostöös kliendiga turvalise keskkonna, mis toetab tema tegevusvõime kujunemist, säilimist, arendamist ning toetab ja juhendab klienti igapäevaelu toimingute kavandamisel, elluviimisel, lähtudes tema isikupärast, seisundist, erivajadusest, taustast ja harjumustest;
- teab erinevate abivajadusega sihtrühmadega töötamise põhimõtteid;
- kasutab suhtlemisel abivajajaga, meeskonnaga (sh. pere juhendamine), sotsiaalse võrgustikuga efektiivse suhtlemise võtteid kliendi toetamiseks igapäevaelu toimingutes;
- järgib tugispetsialisti ja tegevusjuhendaja kutse-eetikat;
- valdab enesejuhtimise ja tööalase motivatsiooni säilitamise võtteid.

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga.

1. Kutsestandard: Sotsiaaltöötaja, tase 6, A.2.9. Sotsiaaltöö laste ja peredega. Sotsiaaltöö erivajadustega inimestega; A2.10 Sotsiaaltöö erivajadustega inimestega. Sotsiaaltöö eakatega.
2. Seos OSKA-ga. Valdkond: Sotsiaaltöö.

Põhjendus.

Sotsiaaltöö valdkonna OSKA uuringus on välja toodud mitmeid olulisi murekohti: personali suur voolavus; töötajate nappus; sotsiaalteenuste kasvav vajadus ning koos sellega töötajate kasvav vajadus. Seega on uute töötajate koolitamine hädavajalik. Samas nähakse vajadust valdkonnas töötavatel töötajatel psühholoogiaalaste teadmiste ja oskuste olemasolu (märgitud ka OSKA uuringus), mis on osa sotsiaaltöö erialastest vajalikest oskustest. Vesteldes töötavate tugiisikutega, tegevusjuhendajatega, jt. sotsiaaltöö spetsialistidega, olen aru saanud, et sageli on töötajate voolavuse põhjuseks just psühholoogilise valmisoleku puudumine sotsiaalvaldkonnas töötamiseks, sh teadmatus tugiisiku teenuse osutamise eetikast, ka nt. erivajaduse mõistest või siis konfliktide ennetamise lahendamise oskusest. Tihtilugu seostatakse erivajadust millegi ebameeldivaga, mistõttu see hirmutab ja puudub motivatsioon erivajadustega inimestega töötamiseks. Koolituse üheks eesmärgiks ongi osaleja motivatsiooni ja enesekindluse tõstmine ning soov töötada tugiisikuna.

Koolitus on ellu kutsutud vajaduspõhiselt, mille aluseks on nii OSKA uuringus väljatoodu kui ka koostöökohtumiste (tegutsevate ja alustavate tugispetsialistide, kohaliku omavalitsuse sotsiaalvaldkonna spetsialistide) ja täiendkoolituste käigus kaardistatud täiendava koolitusvajadusega abivajavast inimesest lähtuva tugiteenuse läbiviimise vajadus. Arvestades tegevusjuhendajate ja tugiisikute töö spetsiifikat ja mahtu, peeti oluliseks ja otstarbekaks psühholoogialaste teadmiste ja oskuste kursus läbi viia eraldi nii täiskasvanutega kui lastega töötavatele tugiisikutel ja tegevusjuhendajatele. Nii on õppekavas pearõhk suhtlemisoskuste arendamisel nii kliendiga kui meeskonna ja tugivõrgustikuga, samuti on olulisel kohal kutseeetika alased teadmised-oskused igapäevatoos, enesejuhtimise oskuste arendamise ja töömotivatsiooni säilitamise vajadustes.

Vastavalt sellele on valitud nii sihtgrupid kui ka õpiväljundid.

Koolituse kogumaht EKAP-ides	2,6
Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	92
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	86
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides:	62
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides:	24
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	6

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus..

Teoreetiline ja praktiline auditoorne õpe on omavahel tihedalt seotud, sest üks õppemeetod muutub sujuvalt teiseks vastavalt teemakäsitlusele, õppemeetoditele ja osalejate valmisolekule tegevuste muutmiseks. Iga teemaga on seotud ka praktilise õppe situatsioonharjutused.

A: Teoreetiline õpe (kokku 62 h)

1. Eeldused ja vajadused tugiisiku ja tegevusjuhendajana töötamisel. (8h)

- Omadused sotsiaalvaldkonnas töötamiseks:
 - Soov ja valmisolek;
 - inimlik hoolimine;
 - empaatia, sallivus;
 - kliendi eripärade ja erivajaduste märkamine ja mõistmine;
 - oskus enda emotsioone reguleerida;
 - oma emotsionaalse võimekuse hindamine sotsiaaltöö valdkonnas töötamiseks.
- Mis on sotsiaaltöötaja eetikakoodeks?
- Sotsiaaltöötaja kutse (tugiisik, tegevusjuhendaja, hooldustöötaja, sotsiaaltöötaja) taotlemine. Spetsialiseerumisvõimalused (nt. tugiisikute spetsialiseerumised: abivajadusega lapse, rahvusvahelise kaitse saaja, sõltuvushäirega isiku, toimetulekuraskustega isiku, toimetulekuraskustega pere, väärkoheldud isiku tugiisik; tegevusjuhendaja.)
- Seadusandlus ja õigusaktid.

2. Suhtlemisoskus (18 h)

- Tugiisiku ja tegevusjuhendaja töö psühholoogilised alused.
- Suhtlemispsühholoogia ja nõustamispõhimõtted tugiisiku ja tegevusjuhendaja töös.
- Suutlikkuse hindamine suhtlusvõrgustikuga suheldes.
- Probleemidega tegelemine ja lahendamine.
- Konfliktsete olukordade märkamine ja lahenduse leidmine.
- Suhtlemisviisi valimine.
- Konfliktide ennetamine .
- Suhtlemine erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega.
- Tegevusvõime analüüs.

3. Meeskonna- ja koostööoskus. (24h)

- Meeskonna- ja grupitöö põhimõtted.
- Kliendi tähendusliku käitumise märkamine ja tema tunnetega toimetulek.
 - Kliendi tunnete väljendamise jälgimine erinevates käitumissituatsioonides.
 - Kliendi toetamine ja suunamine tema tunnete väljendamisel ja toimetulemisel suhtlemisel teistega.
 - Suhtlemistasandid.
 - Sobiv käitumine erinevates suhetes ja olukordades.
- Kliendi toetamine sotsiaalse kaasatuse toetamisel ja panustamisel ühiskonda.
- Toimetulekuraskustes isiku ja pere toetamine.
- Koostöö kliendi perega.
 - Kliendi ja pere juhendamine
 - Toetamine igapäevaelu toimingutes
 - Abivajajaks laps/nooruk või täiskasvanu. Abivajaja erisused.
 - Lapse/nooruki emotsionaalse, vaimse ja füüsilise arengu toetamine peres, haridusasutuses.
 - Täiskasvanu emotsionaalse, vaimse ja füüsilise arengu toetamine peres.
- Koostöö tugivõrgustikuga.

- Meeskonnatöö korraldamine ja juhendamine.
 - Kolleegide toetamine.
4. Tähelepanu ja lisateadmisi vajavad teemad sotsiaaltöös. (12h)
- Väärkohtlemine (olemus, ilmingud ja ennetamine).
 - Sõltuvushäired.
 - Erivajadus ja puude liigid.
 - Teadmised kultuurilisest mitmekesisusest (s.h. rahvusvahelise kaitse saajad)
5. Juhtumianalüüs.

B: Praktiline õpe (kokku 24h)

1. Situatsiooniharjutused igapäevatööst lähtuvalt.
2. Praktiliste juhtumianalüüside arutelu ning analüüs.
3. Põlvemaal Maarja Küla/või ühe hooldekodu külastus.
4. Kohtumine ja kogemuslikke nõuanded töötavalt tugiisikult/tegevusjuhendajalt.

C: Iseseisev töö (kokku 6 tundi):

Juhtumianalüüs, tööalane eneseanalüüs

Õppekeskkonna kirjeldus:

Koolitusruum vastab õppetöök vajaminevatele nõuetele ning järgib täiskasvanud õppijate vajadusi ning heaolu, tervisekaitse ja tuleohutuse nõudeid ning toetab õpiväljundite saavutamist. Õpperuum on varustatud tänapäevase esitlustehnikaga (projektor, arvuti jne) ja tahvliga, samuti täiskasvanud õppijale kohase mööbliga 20-le. Õppematerjalid jagatakse paber kandjal ja/või elektrooniliselt.

Õppemeetodid: Auditoorne õppetöö toimub loengute ja seminaride vormis. Väga suur rõhk on aktiivõppe erinevate vormide kasutamisel ja praktilistel ülesannetel, aruteludel, rühmatööl, individuaalsel töö, õppekäikudel, praktiliste juhtumite analüüsil, kohtumistel tugiisikutega.

Õppematerjalid:

Kasutatakse koolitaja poolt koostatud õppematerjale.

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti kutse andmine <http://eswa.ee>

Sotsiaalvaldkonna õigusaktid, seadusandlus, kutsestandardid.

Soovituslik kirjandus:

Paes, T. Nõustaja käsiraamat. SA Innove. 2014

Paes, T. Istuda või astuda. SA Innove.2014

Kiviniemi, P., Tugiisiku õpik. Eesti Puuetega Inimeste Koda, 1995

<http://raulpage.org/tugiopik.html>

Hoolides ja hoolitsedes. Õpik- käsiraamat hooldustöötajale. Tartu. 2015.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpe toimub kontaktõppena kohapeal.

- 1) koolitusel osaleja on osalenud vähemalt 85% auditoorsetest tundidest;

2) on sooritanud iseseisva töö

Hindamismeetodid:

1. Iseseisev töö

2. Praktiline situatsioonülesanne
(loosi tahtel)

Iseseisev töö: koostada eneseanalüüs etteantud juhendi põhjal (kohandatud eneseanalüüsi lühiversiooni aluseks Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, spetsialiseerumisega tugisiiku kutsetele, tase 4, kus on arvestatud käesoleva õppekava õpiväljundite saavutamist). Hinnatakse juhendist lähtuvate komponentide olemasolu eneseanalüüsi teostamisel ning õpiväljundites märgitud valmisolekut (tegevusi) tööks tugisiikuna.

Praktilised situatsioonülesanded: koolitaja poolt etteantud juhiste põhjal lahendada praktiline situatsioon

Hindamine on mitmeeristav: arvestatud või mittearvestatud.

Edukalt arvestuse sooritanule väljastatakse Räpina Aianduskooli täienduskoolituse tunnistus.

Koolitaja:

Terje Paes, TLÜ, Sotsiaaltöö eriala, MA 2019 Täiskasvanute koolitaja, tase 7, Karjäärinõustaja, tase 7

Sotsiaalvaldkonnas erinevate sihtrühmadega töötamise, nõustamise ja koolitamise kogemus alates 1999 aastast. Tugisiikuna töötamise kogemus 2014 aastast, Tugisiiku baaskoolituse korraldamise ja läbiviimise kogemus 2015 aastast. Eesti Töötukassa ITR ja Kaitstud töö teenuse läbiviija Põlva maakonnas alates 2015 Tegevuse ülevaade: www.tercare.ee

Toivo Niiberg, Tartu Ülikool psühholoogia 1984, Akadeemia Nord 2005 teadusmagister. OÜ Katriito, psühholoog ja koolitaja 2003.aastast. käesoleval hetkel Räpina Aianduskooli kutseõpetaja ja täiskasvanute koolitaja.

Õppekava koostajad:

Terje Paes, täiskasvanute koolitaja, tase 7, Tercare OÜ juhatuse liige, tercare@gmail.com

Eda Gross, Räpina Aianduskooli täienduskoolituse metoodik, ada.gross@aianduskool.ee